

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *Milli Eğitim Bakanı Yusuf TEKİN* tarafından Anayasanın 98' inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 29.07.2024

Gülden YARLI
Van Milletvekili

Türkiye'nin de taraf olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 1 No'lu Ek Protokolü'nün 2'nci maddesinde; "*Hiç kimse eğitim hakkından yoksun bırakılamaz. Devlet, eğitim ve öğretim alanında yükleneceği görevlerin yerine getirilmesinde, ana ve babanın bu eğitim ve öğretimin kendi dini ve felsefi inançlarına göre yapılmasını sağlama haklarına saygı gösterir.*" hükmüne yer verilmektedir.

2024-2025 yılı üniversite tercih dönemi 25 Temmuz 2024 tarih itibarıyla başladı. Başlayan tercih dönemi ile beraber ataması yapılmayan bölümler için açılan kontenjanlar, öğretim görevlilerinin yaşadığı sorunların artışı konuşulurken, barınmadığını ve nitelikli bilimsel bilgiye erişemediğini dile getiren öğrencilerin sayısı da her yıl artarak çoğalmaktadır. Bunlarla birlikte devlet üniversiteleri ile beraber vakıf üniversitelerinde de ciddi sorunlar yaşanmaktadır.

Basına da yansıyan iddialara göre; vakıf üniversitelerini eğitim öğretim yeri olmaktan çok bir ticarethane gibi yönetiliyor olması ve öğrencilere "müşteri gözeyle" bakıldığı uzmanlar tarafından dile getirilmektedir. Türkiye'de gerek uluslararası sözleşmeler ve ulusal mevzuata göre, devlet eğitime erişim hakkını yurttaşlara sağlamakla mükelleftir. Bu sebeplerle vakıf üniversitelerinde harç ücretlerine yapılan "gerçek enflasyon"un üzerindeki zamlar Anayasa'ya aykırıdır.

Vakıf üniversitelerinin 2024-2025 akademik yılı için öğrencilerden talep edeceği dönemlik ya da yıllık harç ücretleri, fakültelere ve tercih edilen bölümlere göre farklılık gösterse de çoğu vakıf üniversitesi, geçen seneye oranla harçlara yüzde 100'ün üzerinde zam yapmış durumdadır.

2024-2025 akademik yılı ücretini yeni girişli tüm lisans programları ve hazırlık dil eğitimi için Sabancı Üniversitesi 1,1 milyon TL, Bilkent Üniversitesi 620 bin TL, Koç Üniversitesi'nin tıp

fakültesi dışındaki programlar için 1 milyon 75 TL, yabancı dil hazırlık programı ve tüm bölümler için 1 milyon 75 bin TL olurken Fenerbahçe Üniversitesi, yüzde 228'lik artış yapmıştır. Özetle “nitelikli” olarak tabir edilen bir vakıf üniversitesinde eğitim görmenin bedeli KDV dahil 1 milyon TL’yi geçmiştir.

Ayrıca bu kurumlarda çalışan bilim emekçilerinin tamamı, emek sömürüsüne tabi tutulurken, çok düşük ücretler almaktadırlar. Yaşadıkları mobbing (yıldırma) ve işten çıkarılma durumları da gittikçe artmaktadır.

Bu bağlamda;

1. 17.07.2024 tarihinde Yükseköğretim Kurulu’nun yaptığı açıklamada, “*ilk kayıt esnasında öğrenciye taahhüt edilmiş eğitim öğretim ücreti artış oranları aşılmamalı ve ilan edilen eğitim ve öğretim ücretlerinde TÜFE üzerinden resmi güncelleme oranları dışında herhangi bir ilave değişiklik yapılmamalı*” denilmesine rağmen vakıf üniversitelerinin 2024-2025 öğretim ücretlerinde fahiş artışların yapılmasının gerekçesi nedir?
2. Üniversitelerin ikinci öğretim programlarının devlet üniversitelerinde 2024 yılı itibariyle kaldırılmış olmasına rağmen bu çerçevede Vakıf üniversitelerinde bu uygulamanın bir yıl sonra başlatılacak olmasının sebebi nedir? Vakıf üniversitelerini ayrıcalıklı kılan bu uygulamadan vazgeçilmesi için adım atacak mısınız?
3. *OECD’nin 2023 Eğitim Verileri Raporu*’na göre; Türkiye, eğitime yapılan yatırımlar açısından OECD ülkeleri arasında son sıralarda yer alırken vakıf üniversitelerinin aldığı yıllık oldukça yüksek öğretim ücretlerinin ülkenin eğitim niteliğine olan katkısı nedir? Bu temelde Bakanlığınızca yapılmış çalışmanız var mıdır, varsa hangi sonuçlara ulaşılmıştır? Yoksa bu konuda bir çalışma yapacak mısınız?
4. 2017-2018’de 65 olan vakıf üniversiteleri sayısı bugün 79’a yükselmiştir. Türkiye’de yıldan yıla artan vakıf üniversitelerinin sayısı karşısında üniversitelerin piyasa alanına tamamen açılmaya çalışıldığı iddialarına ilişkin bir açıklamanız olacak mı?
5. Son zamanlarda daha çok dillendirilen *paran kadar iyi yaşa, oku ve öğren* anlayışının yükseköğretim ile beraber tüm eğitim kademeleri içindeki eşitsizlikleri yeniden ürettiği iddiaları söz konusudur. Bu gerekçeyle vakıf yükseköğretim kurumlarının ticarethane, öğrenim görenlerin ise müşteri olduğu eleştirilerine ilişkin bir açıklamanız olacak mı?

6. İddialara göre vakıf üniversitelerinde görev yapan bilim emekçilerine yasal hakları olan ücretlerin altında ücret ödeyen ve maaşlarına gerekli zamları yansıtmayan vakıf üniversiteleri bulunmaktadır. Bununla ilgili YÖK aracılığıyla başlatılan inceleme sayısı kaçtır? Bu sorunun ortadan kaldırılmasına ilişkin hangi çalışmalar yapılmaktadır?
7. Vakıf üniversitelerinde çalışan bilim emekçilerinin emek sömürüsüne tabi tutulması, çok düşük ücretler alması, yaşadıkları mobbing (yıldırma) ve işten çıkarılma durumlarının da gittikçe artmasına yönelik Bakanlığınızın herhangi bir çalışması var mıdır?
8. Türkiye’de özellikle son dönemde eğitimde niteliğin azalması ve eğitim hakkına erişimin önündeki engellerin artması gerçekliğinin karşısında, bu durumun önüne geçilmesi ve tersine çevrilmesi hususunda Bakanlığınızca hangi somut çalışmalar yapılmaktadır?